

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
СЕМ ПОНЕДЕЛНИКА
И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
ПРВУ ГОРУ И БУГАРСКУ
ЗА ГОДИНУ ДИНА. 24.
ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
КРУНА 80
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
ФР. 30.
Рукописи се не враћају
ЕДАН БРОЈ 10 ПД.

БРОЈ 138.

БЕОГРАД, ПЕТАК, 27. ЈУНА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

Србија — Босна — Аустрија.

1. Аустријска политика према Српству.

Политика није питом, углађени посао. Политичка борба није борба међу витезима „без страха и маје“, која се води по свима правилима о витешкој части. У њој не само да се нема скрупула него се безобзирно прелази и преко крупнијих ствари, само кад то захтева сопствена корист. Што је то тако, не може се хвалити али да јесте тако, не треба сакривати. Тако је у унутрашњој политици, па тако и у међународној; у овој другој готово више но и у првој.

Баш аустријска историја погодна је да нам за ово послужи као доказ, ако је такав доказ уопште и потребан, и то не само старија но и ова најновија, дојучерашња историја. Методе аустријске дипломатије, која води аустријску међународну политику, и сувише су познате. Те су методе одвајкада па и данас језуитске, безобзирне, нечасне — у томе аустријска међународна политика стоји на првом месту, како се каже: односи рекорд. То вреди како за аустријске одношаје према другим народима, тако и према српском. Ако не посматрамо доба Наполеона I, као старије, видећемо да је Аустрија и у новије доба било увек једнака и у одношајима према Прусској, према Русији, према Италији и према Србији. Свуда и увек видимо грабеж и отимање, преваре, интриге, лажи и клевете подлост — све како је кад потребно. Знамо шта је и како радила у данима постанка српске државе, а још боље је позната њена улога у нашим новијим догађајима. Пре тридесет година гурала је Србију у Македонију као у српску својину, туткала је на Бугарску и била је „заштитник“ Србије, кад је довела до српско бугарског рата. Пошто је прошле године натуткала Бугарску на рат против Србије, Аустрија је данас „заштитник“ Бугарске, којој је Србија отела „њену“ Македонију. Кратко речено, макакву ружну методу употребио какав дипломата, он може цитирати, ако му треба одбрана, бар неколико сличних из аустријског дипломатског портфеља.

Шта данас видимо у Албанији и Босни? Пре годину дана Арнаути су били безазлени витези, који су само жудели за својом националном слободом, витези којима се требала дивити и поклони целу Европа и Америка. Аустрија била је та, која мало што није довела до европског рата због тога да Пишкотепа или Љума не припадне Србији. „Национални понос“ Арнаута био је главна ствар; грозоте страхоте и упропашћење културних и економских вредности због европског рата, то за Аустрију није било ништа. Аустријска династија — са престолонаследником Франц Фердинандом на челу — имала је и Пољака, и Чеха, и Словака, и

Срба, и Мађара, и Румуна, и Руса да их изведе на кланицу, не само зато да Србија не изађе на море и да се створи албанска „држава“, него и зато, да Србија не добије сигурну границу према тој новој држави. Данас — само годину дана доцније, — аустријска дипломатија оглашује албанске витезове и племиће за дивљаке, којима аустријски топови треба да утерају намет у главу, јер ови витезови не траже ништа мање но да у својој држави не служе у војсци и не плаћају порезу! И сад треба да се у Аустрији и Бечу покупе 3000 витезова разне народности — с коца с конопца — да пушком и топом докажу албанским витезима, како су дужни пред Богом и Аустријом да оснују своју националну државу, и да подупру аустријску политику према Србији.

Политика, помешана са фанатизмом, сурова је и дивљачка, и та је политика убила аустријског престолонаследника Франца Фердинанда. Нема сумње да је то убиство политичко. Јер као што је узвишен ерцгерцог Франц Фердинанд водио високу политику германске грабежи, тако је и сиромашни Босанац, гимназиста Принцип, водио своју националну политику отпора и одбране. Фанатизам у једном правцу сукобио се са оним другим, и резултат је био атентат на ерцгерцогско престолонаследника. Питоми, културни људи грозје се таквих средстава у борби; у свима народима они су у већини, па ипак и такви људи морају разумети и најактивније атентаторе. Одритати ово било би само затварање очију пред истином а писање европске штампе даје за то најбољег доказа.

Али тај атентат, који се са гледишта питомих људи мора осуђивати, био је нов повод да се аустријска политика још једном покаже у својој правој светлости. Први дан по атентату, уверавали су аустријски и немачки листови, да је Франц Фердинанд волео Србе, и да је имао чврсту вољу да створи трећу, хрватско-српску државу у оквиру аустријске монархије. Истог дана почела је и аустријска политика да показује — своју љубав према Србима.

Постало је већ банално наводити како се аустријска династија и њена дипломатија управљају по девизи: „Завади па владај“, али то не смањује истинитост тога тврђења. Али данас се у Босни није остало само на томе, него се отишло много даље: „Завади, па руши и убијај; али тако да Европа мисли да се завађени убијају“. Аустријска власт у Сарајеву, која се на Видовдан показала толико срамно неспособна, да ће то морати остати забележено у историји полиције, као да хоће да каже: кад Срби нису сачували од атентата престолонаследника, који их је волео, пустимо руљу нека их пљачка и убија, све у славу мртвог Франца Фердинанда. Јер оно што се ових

дана догађало у Сарајеву на велико, а у другим местима Босне, Херцеговине и Хрватске на ситно, то заиста није ништа друго но пљачка и убијање Срба од стране руке муслиманске и католичке, којом управља аустријска власт; власт која хоће да покаже како она сме убијати en masse кад није умела спречити убиство престолонаследника. „У Сарајеву је порушено и попаљено хиљаду српских домова и уништени су милиони круна српског имања“; „у Сарајеву изгледа као после једног страшног земљотреса“; „у Сарајеву су рањени и премлаћени не само атентатори Принцип и Чабрина, него још и стотине Срба“ и т. д. све уз певање аустријске химне и уз ношење слике Франца Фердинанда — ето то не јављају наши српски или страни дописници, него то јављају дописници бечке „Пресе“ и пештанског „Лојда“. А да над рукама, које убијају Србе, ради доказа како их је престолонаследник волео и спремао им пуну срећу у оквиру аустријске монархије, командује сама сарајевска цивилна власт са благословом војске, која присуствује и сејири, то је већ и за слепце очигледно, а толи за европско јавно мишљење.

Европски дописници и кинематографи похитали су у Босну да опишу и фотографишу аустријску културу. Али и без њих европско јавно мишљење, већ и по томе шта се и како се догађало и како су то описали сами аустријски листови, биће начисто, да аустријска власт управља пљачкањем и убиствима. Јер већ само то што догађаји тако грозни, какви су, и што се тако натенане и по методи изводе, прост је и потпуно довољан доказ, да се без учешћа власти не би могли ни догодити.

Тако исто неће се ни у Европи а најмање у Србији нико преварати да помисли да то заиста Босанци, Муслимани и Католици, убијају Босанце православне из огорчења услед атентата. Цео свет у меће да разликује и овде као и увек народ од напујдане и раздражене руље. У европским књигама и новинама, остаће све то забележено — злу не требало.

Крваве жртве, које данас прилаже у Босни и Херцеговини српски народ велике су и страшне. Као доказ о томе, у чему се састоји аустријска унутрашња и спољна политика према Српству оне су излишне, јер нови докази нису никоме више потребни, никоме ни овде на Балкану ни у Европи ни у Америци. Па ипак, оне ће нечему допринети. Допринеће томе, да се у целом свету потпуно утврди уверење: да је аустријска политика према Српству дивљачка и разбојничка, — као што последње капљице доприносе томе да се пуна чаша прелије. Те жртве биће и велика опомена српском народу у Аустрији, да више не сме остати у уверењу да живи у културној држави, која му гарантује живот и имање, но да мора бити

увек спреман и наоружан, да се од разбојништва аустријске власти и владе брани. После овога у Аустрији српски народ не сме и даље чекати као јагње, кога могу сваки дан заклати, него као лав који је спреман на — крваву одбрану.

Неколико појединости из Сарајева

— Нарочити извештај „Тргов. Гласнику.“ —

Сарајево 20 јуна.

Оно, што вам се о погибији аустријског наследника престола јавило, није све. У нас је обустављен привремено и поштански и телеграфски сообраћај, а службени извештаји не казују наравно све; још мање ћете у њима наћи по какву карактеристичну ситуацију. Шта је све одавде јављено у свет ми не знамо, али ће зацело у овом писму бити ствари, које нису знане, те вам је слободно употребити их ако нађете да заслужују пажње ваших читалаца.

* * *

Сада већ покојни Франц Фердинанд ставио је био на знање владином поверенику за град Сарајево да у варош неће улегнути ако буде ма само и једне српске и хрватске заставе. Међутим варош је тим народним заставама баш била окићена толико, да су се губиле према њима и службена застава и све друге. На таку поруку настало је на врат на нос живо скидање већ изнесених и развијених застава, што исправном и у свему пажљивом грађанству сарајевском није могло бити право. Логично је мислити да је и тај моменат деловао на младе и узбудљиве атентаторе. Погрешка је била што се хтело тим спољним знаком одузети народни карактер главном граду наше Босне.

Само је на великој згради „Славије“, друштва за осигурање, остали била српска тробојка, која се поносито депршала. Та је палата такођер на кеју, где се и одиграла трагедија. Када се пок. престолонаследник туда провезао, изненадио се том заставом и чудновато ју је погледао. То је пало свима у очи. Неколико тренутака потом пукла је бомба.

* * *

Кажу да је Франц Фердинанд раменом одбио бомбу. Тако је, можда, и јављено одавде, али то не стоји. Бомба је пала под кола па је за неки секунд доцније експлодовала. Отуда је починила дејство код других, нарочито публике, а наследник је са супругом остао неповређен.

Сад је имао наследник да сврати у општинску кућу. Он је то и учинио, и овде га је мислио другачијим говором поздравити општински председник. Али наследник није хтео говора саслушати. Прекинуо је говорника речима: „Видим, видим већ, како сте ми спремили дочек са бомбама!“ Од-

мах се окренуо и љутито изишао. Одавде је имао ићи у болницу, али се — знате зацело — одмах доле догодила катастрофа.

* * *

Дан пре тога пок. наследницевица примала је децу на Илици. Деца католичкога клостера похотила су њу, а она је сама зашла међу децу мухамеданске вероисповести. Била је ванредно љубазна и према једнима и према другима. Само су српска православна деца била демонстративно потиснута у страну. На хвалу католичких и мухамеданских девојчица како им је престолонаследницевица рекла да је она њихова мајка, упитала је једна православна Српкиња: „А зар она није и наша мајка?“ На то је један умни чиновник рекао кратко: „Није!“

* * *

Чим се догодио атентат, полете да су ванредна издања Штадлерова „Хрватскога Дневника“ и немачких листова: „Босанске Поште и „Сарајевскога Таблата“. Неки су до мрака издали и по три издања. Само се ниједном српском листу није допустило да изиђе ни у ком виду, ни да рече ма и једну реч истине. Место тога њихове су редакције засуте камењем.

* * *

Не гарантујемо за ову белешку али је врло вероватна њена садржина, и — што је важно — у истинитост верује овде сваки упропашћени Сарајлија:

Тачно у пет часова пред вече 16. ов. м. јављено је владином поверенику за град Сарајево телефоном укратко: „Сад је све готово!“ На пола сахата по том проглашен је преки суд. А шта је било „готово“? Свршено је било разаравање српскога иметка у вароши. Дакле, сад се могао прогласити преки суд — и мир је одмах наступио!

* * *

Одмах по катастрофи одржали су ванредне седнице општинско заступништво и земаљски сабор. Они су донели одлуке о жаљењу — чему нема замерке — па су то

и објавили плакатима. Садржина прогласа саборскога председништва доста је смотрена, али је проглас општинске власти загрдио. У њему се позива сокак да „пречисти становништво у Сарајеву“. И пречишћавање је заиста и отпочело још те вечери а потпуно је изведено сутра дан. На прогласу је потписан као потпредседник и Србин Ристо Хаџи-Дамјановић.

ПИСМО ИЗ АМЕРИКЕ.

(Од нашег сталног дописника)

Још 1828 год. основано је у граду Вашингтону „Америчко Друштво Мира“. Његови су циљеви и задаће да путем енглеске и остале светске штампе шири мирољубиве идеје међу народима. Чланови тога друштва су најугледнији и најзнаменитији енглески и амерички научници, политичари и књижевници. Друштво издаје редовно свој месечни часопис *Advokate of Peace* (Проповедник Мира), приређује јавна предавања, издаје књиге и мање списе, у којима се разправљају питања међународнога мира. Оваквих је књига досад издано, или бар препоручено, на хиљаде.

Пре недељу две дана, ово је друштво прославило своју осамдесет-шесту годину, од времена свога оснивања, и на томе свечаном скупу држао је беседу министар спољних послова Сједињених Држава Америке, Вилем Брајан. Ја сам вам раније писао о томе да је Брајан велики пацифист, и један од најагилнијих проповедника међународнога мира. Зато су га и позвали на ту свечаност. Он се позиву драге воље одазвао, и одржао је сјајно предавање, чију ћу вам садржину овде само укратко приказати.

„Идеје међународнога мира, рекао је овај знаменити амерички државник, не успевају и не шире се тако лако. Ви сте, господе, узели да спроводите у живот једну велику ствар, и зато што је она велика, не креће се тако лако и тако брзо. То не треба да вас изненађује. Само мало и слабо дрвеће брзо расте, али — брзо и

пропада. Ваша ствар је од виталне вредности, од обилнога пространства, она је основица цивилизације, и зато што је тако гигантска, што је тако велика, ви не можете ни очекивати да се брзо креће. Будите задовољни и спокојни кад знате да се она креће, а ви сте свесни тога да се она ипак креће. Јер, када не би тако било, када идеја мира не би напредовала, каква би била наша будућност? Какве би биле наше наде за умни прогрес човечанства? Ми не можемо ни очекивати да прогрес буде свуда једнак, у целој свету. Ми наилазимо на случајеве који су далеко од тога да су идеални. То не треба да нас разочарава. То није идеал што стоји у нашем домаћају. Таки идеал који не би био довољно узвишен да нас одушевљава и загрева за сва времена, не би био вредан ничије пажње, нити би опет то био каки идеал који би се потпуно могао остварити онако како се замишља.

Ипак, наша ствар напредује. Данас нема ни једне земље у свету до које нису допрли зраци светскога мира. Ако у то сумњате, допустите да вам дадем и стварне доказе своје тврдње. Прошле године у месецу априлу послат је представницима страних држава, овде у Вашингтону, предлог, да ниједна држава не објављује рат пре него што би нарочита комисија размотрила, бар у року за једну годину, све узроке, ради којих се мисли да ће се појавити рат. Три четвртине представника дали су свој пристанак на то. У току ове године тај су уговор усвојиле десет држава, а шест су га већ и формално потписале: Британија, Француска, Кина, и три највеће јужно америчке републике: Аргентина, Бразилија и Чили. Ствар је још у развоју, и добро напредује. Надати се да ћемо за кратко време у своме колу имати не само шест, него шездесет држава. А када три четвртине свих држава на свету буду дале пристанак на поменути предлог, ми смо један део свога идеала остварили. Ја се радујем што је та идеја наишла на тако снажне и

искрене помагаче, јер се она иначе не би могла ни замислити без својих одушевљених пропатора, без великог броја оних који у њу верују и који на томе не би искрено радили да је међу државама и народима учврсте. То није посао једнога човека, то је посао мношине. Ја се радујем што се овом приликом налазим у средини оних, који се сматрају као део те мношине, и који одано раде за мир.“

То је кратка садржина Брајанове беседе. Предлог, о коме се овде говори, потекао је прошле године, с његове стране. Он је заиста неуморни радник на пропагирању светскога мира и поред свих тих његових племенитих идеала, дошло је време, да он, као министар спољних послова у демократском кабинету председника Вилсона, окупира један мексикански град, и да због тога, врло лако може објавити и рат Мексику. Ја вам одавде могу јавити да преговори мира између Сједињених Држава и Мексика још нису свршени, и ако се скоро два месеца воде. Мексикански опозиционари који гоне диктатора Хуерту поцепали се, и сад настају нове компликације и за Мексику и за Сједињене Државе. Те тешкоће треба да изравна пацифист Брајан, и ако их он може изравнати без торпедјача и без митраљеза, скинуће му капу не само Америка (Северна и Јужна) него и цела Европа. На њега би се заиста могла сада применити она Овидијева реч: „Борим се с прогивношћу“ (*utor in adversum*). Његов је рад и досад такав био, а вероватно да ће тако остати и за цело време тешког му и незавидног министровања.

М. Ст. Ст.

ПОСЛЕ АТЕНТАТА.

„Фремденблат“ о Чабриновићу.

Беч, 24. јуна.

„Фремденблат“ пише: Београдска штампа саопштава, да у сарајевском атентату има кривице и до аустро-угарског конзулата у Београду, у толико, што је оно

ПЛОДНОСТ

роман од Емила Золе

(136)

Ако су пред светом и одржавали добре односе, ипак на сваком кораку могло се опазити по штогод што је сведочило о њиховој неслози, која се појачаваше из дана у дан. Бошен се врати својим пређашњим навикама, бежећи из куће, где је мучен захтевима, не особито пријатним и, очигледно, узалудним.

Констанција се и даље борила, старајући се да задржи мужа, чврсто одлучивши да га не уступа никоме. Је ли могућно, питала се она са страхом, да и њих очекује судбина Анжеленових? Је ли могућно да ће се збити све оно што је предосећала, чега се бојала, и да ће њена кућа утонуту у оно страшно празнину, која је владала у дому Анжеленових? Ово сазнање властите немоћи узбуђивало ју је до дна душе, и она се због ње стидила као због какве срамне мрље. Уосталом, она није примила кривицу на себе; по њеном мишљењу, муж је био крив, муж, који је истрошио своју снагу неуредним животом. Назад плану неизбежна, ружна свађа, и суирузи стадоше кривити

једно друго због неплодности, доведени до лудила неуспехом свих својих напора.

Бошен је, уосталом, доказивао, да се неплодност лечи. Али коме да се обрате? Кад јој муж помену доктора Бутана, Констанција испрва не пристајаше, јер га се прибојавала и није желела да пружи признање његовим теоријама, које је она вазда тако упорно оспаравала. Али на крају крајева мораде попустити, не одлучујући се, по својој властитој снелбивљивости, да се обрати другом акушеру.

Позват Бошеновима, Бутан затече супруге у малом жутом салону, у којој је тако често бивао, док је Морис био дете. Притворивши врата, Бошен, желећи да скрије своју неокретност, одмах узе шалив тон и, приводећи Бутана жени, која стајаше с бледим, озбиљним лицем, рече:

— Докто, е, ево даме, која жели да опет буде млада невеста... Она хоће да има дете, и ви треба да је научите како се то чини.

Добродушни Бутан беше готов да прихвати тај шалив тон. Његово широк, поштено лице и љубазан поглед не изражаваху никакву наду после катастрофе, коју је он одавно предвидео. Он ирсну у весело смех.

— Да има дете? То је дивно! Али, држим, бар и ви знате исто толико као и ја, како се треба прихватити тога посла.

— Е, то је баш зло, докторе, што не знамо! — настави Бошен отворено. Или, тачније, заборавили смо како се то чини. Ево већ година дана како улажемо све могуће напоре, да начинимо дете, али драги малишан не жели да дође на свет.

Па, подајући се сујетној жељи, да одстрани од себе одговорност за овај неуспех, он необазриво додаде:

— Бероватно је, да се у маме нешто покварило, те одлучисмо да се вама обратимо молбом да видите шта је и да поправите.

Увређена правцем, којим муж хоће да упути консултацију, Констанција, која је за све време ћутала, узвикну љутитим тоном, с разбукталом од негодовања лицем:

— Желела бих да знам, на основу чега се ти одлучујеш да мене кривиш? Немаш никаквих података... Ја мислим, докторе, да би требало прегледати оца и лечити га.

— Доста, доста, драга моја, та сам мислио да те вређам.

— Да ме вређаш! Боже мој, зар то не је исто! Та ја сад плачем по, цео

дан!.. Али нећу да сваљујеш на мене сву кривицу због наше несреће. Ти ме сам гониш да обратим пажњу доктору на твоје здравље.

Узалудно се Бошен стараше да је умири; она није могла да се уздржи.

— Је ли могућно да мислиш, како сам ја тек данас сазнала, какав си био муж? Несрећнице, ја сам добро знала, какав ружан живот ти проводиш!

Бошен је хтео да је прекине, да отклони кризу.

— Ћути! Та то је глупо... Нашто је све то?

— Не додируј ме, одвратан си ми!.. Зар морам ћутати, што је теби непријатно докторово присуство? Сам си ми одговорио да је доктор — духовник својих пацијената, да се њему може признати све... Уосталом, ти узалудно претпостављаш, да он не зна за твоје ружно владање... Зар си могао мислити, да сам за читавих двадесет година била толико глупа, толико слепа, да ништа не опазим! И све то само зато, што сам ћутала!..

(Наставиће се.)

интервенисало за Чабриновића код београдске полиције, када је ова хтела да га, као сумњиву индивидуу, протера. Конзулат је — вели се, упутио тада акт управе београдске полиције, у којој је јемчио за Чабриновића и захтевао да га полиција не узнемирује. У права београдске полиције морала је водити рачуна о овом захтеву аустро-угарског консула, ма да јој је Чабриновић постао сумњив, између осталог, и због тога, што се консулат заузео за њега. На супрот овоме — вели „Фремден-блат“ — ми смо у положају, да на основу аутентичних података, констатујемо ово: У почетку децембра прошле године обратила се управа београдске полиције аустро-угарском консулату у Београду званичним актом, у коме је питала, да ли су тачни наводи, које је Чабриновић дао српској полицији о себи и свом ранијем животу. Аустро-угарски консулат се тим поводом обратио земаљској влади у Сарајеву и на основу добивених обавештења, одговорио управи београдске полиције, да је Чабриновић дотле био доброг владања и да су његови наводи тачни. Консулат није имао повода ни за каква даља саопштења. Према томе није истина да је консулат интервенисао за Чабриновића, а још мање да је за њега јамчио.

Потјорек о Србима.

Осек, 25. јуна.

Бањалучки владика Поповић упутио је земаљском поглавару г. Потјореку, депешу у којој изјављује сажаљење поводом атентата, молећи га да саопшти цару. Г. Потјорек је одговорио: Нећу заборавити да поднесем Његовом Величанству изразе велике туге нашег потчињеног свештенства и народа, али морам приметити, да није довољно само осудити ово нечовечно дело, већ је ваша дужност и дужност свештенства и народних главара да свом снагом раде на томе, како би срамота, која је пала на земљу, ако је то могуће, била отклоњена активношћу и дајући добар пример. А нарочито треба свима средствима радити на томе да буду отклоњене по сваку цену оне струје, које се у последње време јављају код залутале младежи.

Хрватска и Славонија.

(Извештаји Српског Пресбирија)

Рад сабора.

Загреб, 25. јуна.

Сабор је јуче и данас мирно наставио буџетску дебату. Данас је усвојен предлог да Затлука и Хорват буду искључени са још 30 седница, укупно 90 седница. Предложено је такође да Милковић буде искључен из 30 седница. Франковци и радићевци не долазе на седнице. Чује се да франковци намеравају да даду оставке, како би новим изборима изиграли искључење, али то није сигурно.

Пошто сада влада мир, то је и zostала ванредна седница градскога већа, која је имала да одреди мере против нереда.

У Сабору је говорио Старчевићевач Хрвој, да се треба одупрети србизирању Хрвата, али и пошто вали српски народ и дивити се његовој вери, подражавајући његове идеале и његово пожртвовање. Гојч члан коалиције, говорио је да је Хрватска увек била центар југо-

славизма и да је политика слоге права хрватска политика.

Социјалисте Борнемиша и Деметровић синоћ су притворени за то што су пре две године били умешани у Јукићев атентат. До данас у подне још нису били испитани. Социјалистички орган, који је често нападао на шефа загребачке полиције, тврди да је ово хапшење освета.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбирија)

Како је у Драчу и око њега.

Драч, 25. јуна.

Јуче је ситуација била иста као и раније. Прошле ноћи на свима линијама предстраже отворена је ватра без икаквог разлога, али је после пола сата сасвим престала.

Стигли су 49 румунских добровољаца, преко овдашњег румунског посланства.

Из Аргирокастра стигла је овамо депутација од 12 чланова, међу којима се налази више оца. Та депутација је изјавила да се становништво Епира налази у бедном стању и да тражи помоћ.

Кнежевски пар посетио је преко синоћ енглеског адмирала Трабрица.

Између разних устаничких логора измеђују се сваке ноћи ватрени сигнали. Вечерас је стигао парламентар из Шијака, који носи писма адресована контролној комисији и холандским официрима.

До данас још ништа се не зна о ишчезлим Французима. Устаници из Шијака обећали су да ће их тражити и кад их нађу предати.

Израђен је пројекат статута за страначку легију.

Драч, 25. јуна.

Из задоцнелог телеграма од преко синоћ види се, да се ситуација сматра као непромењена али се и цени као песимистична.

Јуче је у вароши Драчу један жандарм из крвне освете убио из пушке једног Арнаутина с Косова.

У понедеоник увече један полудели Арнаутин затворио се у кућу, у којој је имао четири пушке са муницијом, па је испалио више метака али никога није ранио. Овај случај произвео је у вароши велико узбуђење, али пошто се дознало у чему је ствар духови су се умирљив. Најзад је полудели ухапшен.

Вест о паду Горнице није потврђена. Ахмед беј из Мати повукао се без борбе од Кроје ка крају Мати. Говори се да је то учинио због неверства његових људи.

Вести из Фојери гласе, да је Боклаш Закрајин са 900 људи организовао отпор противу устаника, који наступају.

Устаници су напали Католике из околине Дервирија. Око 800 католика побегло је у шуме крај Мати, где трпе разне невоље.

Јуче је у Драч стигло око 100 људи из Косовског краја. Очекује се долазак још више великих група.

Бугарско-румунски погранични инцидент.

Софија, 25. јуна.

Бугарска Телеграфска Агенција саопштава: Командант Кемалар на бугарско-румунској граници јавља нам: синоћ су војници из румунске карауле пуцали на једног бу-

гарског војника и румунског подофицира, који тек што су били оставили поменуто караулу, где је румунски подофицир био отишао да укори своје људе. Коњ подофицира убијен је. Бугарска влада у једној вербалној ноти саопштила је румунском посланству у Софији овај нов инцидент на граници и молила румунску владу да интервенише на надлежном месту, како би биле предузете све мере, пошто су ово инциденти такве природе, да могу довести до неспоразума и створити непријатности обема владама

Есад пашина изјава.

Париз, 25. јуна.

Есад паша изјавио је једном сараднику „Пти Паризијена“ да он сматра кнеза Вида као потпуно изгубљеног. Упитан, да ли би могао он наследити кнеза, Есад је одговорио, да он никад није полагао право на то достојанство. У осталом Великим Силама неће никад бити тешко да нађу кандидата, који ће имати сва потребна својства. Он сам није кандидат и има пред очима само тај циљ, да допринесе што више може благодарењу Албаније.

Изборни суд.

Париз, 25. јуна

Хавасова Агенција јавља из Атине: турска и грчка влада споразумеле су се да се мешовитој комисији, која има да процени вредност добара турских емиграната у Македонији и грчких емиграната у Малој Азији, придружи један трећи арбитр, чији ће избор бити поверен једној држави, али та држава не може бити ниједна Велика Сила.

Скора предаја Аргирокастра.

Рим, 25. јуна

Агенција Стефани јавља из Драча под 24. 9 с. вече. Изасланство из Аргирокастра било је у талијанском и аустријском посланству и код председника контролне комисије. Изасланство је, као и кнез, молило за интервенцију у корист поменуте вароши, како је не би заузели Епирци, у противном случају она ће се морати предати.

О одласку кнегиње.

Беч, 25. јуна.

„Албанска Кореспонденција“ са знаје из Драча, да не одговара истини вест, као да ће кнегиња ускоро отпутовати из Драча, или да га је већ оставила.

ПРЕГЛЕД ДОГАЂАЈА.

Сад су и „Босанци“ — Срби.

Пре него што ја Аустрија заузела и поробила Херцег-Босну, цео је свет знао и писао, да су Босанци — Срби, чак је и Калај, ак аустријанац, чувени научник и политичар написао Историју Српског Народа, која се сматра као најпотпунија и најтачнија Историја Српског Народа за оно време. Ту је Калај признао, да су Босанци и Херцеговци Срби као и у свима другим крајевима, који су под Аустријом. Доцније, кад је Аустрија ушла у Босну и покорила је, тај исти Калај није се стидео да лиже оно што је пре анексије писао, и као господар и управљач Босне и Херцеговине, доказивао на срамоту своју, да Босанци нису Срби ништа је босански језик српски. И више од 30 година, на поругу целоме културном свету, Аустрија је називала Србе у Босни само — Босанцима! а српски њихов језик — босанским. А кад им

се и то учинило незгодно, они су једног дана прозвали српски језик — „земаљским језиком“! а по томе је постала и „земаљска влада“.

Све је то тако било до *видовданског айенштајна!* Али, када су се нашла два „Босанца“ два поданика земаљ. владе и „срећне Херцег-Босне“! и пошто су они, задовољни сваком срећом и благостањем под земаљском владом, подigli мац противу свога највећег „добротвора“, светлого и свемоћнога цара — одједанпут сада цела аустријска царевина, кроз хиљаде својих листова објављује целоме свету: да је Босна — Српска земља, да су Босанци Срби, а то зато да би само објавили како су Срби убили Фрању Фердинанда, престолонаследника аустријског.

Ето, каква је Аустрија и шта она ради са јадним срп. народом у Босни као и ван ове.

Кад није мислила да ће поробити Херце — Босну, — Босна је била српска земља, па наравно и Босанци су били Срби.

Кад је пак освојила Босну, онда „Босанци“ нису више Срби, нити говоре српским, већ говоре само „босанским“ и „земаљским“ језиком! А сада, када се тај „срећни“ Босанац избезумио и посред све среће и блаженства од Аустрије! подигао руку на своју „добротворку“ — сад је одједном тај „Босанац“ чисти и пунокрвни Србин, и наравно да је сада крива и Краљевина Србија, што је један „Босанац“ краљев. цар. апостолско аустријски поданик, подигао руку на свога апостолског поглавара. Зар то није гнусно, зар то није стидно?!

Овако су само Турци радили док су Босном владали, а то се види из ове народне приче:

Пасле на општинској утрини говеда турска и рајина — српска. Случај је хтео да се побију кадијина и рајина крава и да кадијина крава погине на мртво. Уплаши се раја па право пред кадију стане теменати: Аман, честити кадија! побиле се краве, моја и твоја, па твоја крава убила моју....!

— Одлази, пасја веро, продере се кадија, за стоку нема суда. Напоље.

— Аман! Честити кадија! чуј! моја крава убила твоју!

— А! тако ли је! Е, чекај, рајо! Да видимо шта пише у ћитапу. И кадија поче да преврће ћитап.

— Е, вала, кад нема ћитапа за твоју краву, бива нема ни за моју, па здипи ћитап из руку Кадије и у комаде га поцепа.

Зар то није једно исто и са свим по турски:

Кад је требало освојити Босну и анектовати, онда је приморана Краљевина Србија да изјави: да је задовољна и срећна анексијом Босне, у којој по тврдњи Аустријанаца не живе Срби него Босанци, А сада када се десио атентат, и када је престолонаследника убио Босанац, поданик аустро угарске, сада је тај исти Босанац одједном чистокрвни Србин те је по томе Краљевина Србија крива за његово дело!

Чудо не окривише и Швајцарску кад оно Швајцарац уби царицу Јелисавету!

Т.

„Пестер Лојду“.

Чим је стигла вест о крвавом убиству аустро-угарског престолонаследника и његове племените супруге, српска краљевска влада нашла се побуђеном, да изјави своје искрено саучешће и оштру осуду над крвавим догађајем.

Тај корак српске владе био је отмен и интернационално лојалан а пошто је из свесно неодговорне душе и витешког српског карактера, који је

СМОТРА ЛИСТОВА.

Горе срца!

Сарајевска „Истина“ орган оне групе Срба посланика, која је у сабору пришла хрватско-муслиманској већини и за коју се бар не сме рећи, да није довољно и предовољно лојална, доноси на челу листа чланчић под горњим насловом, који је у толико важнији, што је угледао света баш у листу оних Срба, који су уз босанску владу. Тај чланчић гласи овако:

„По Србе су опет наступили тешки дани. А можда ће доћи још и тежи. Због злочина два фанатична незрела младића, оптужује се цео један народ. Црни дуси који не могу да гледају, да српски народ напредује, који не могу да трпе, да се народ од три вере полако стапа и културом и просветом засила шанчеве који га растављају, употребите велику и и потресну несрећу, да у Сарајеву налази смрт наш Престолонаследник и супруга му, да у име лојалитета, у име огорчења суде без суда, целом српском народу. Испало им је за руком, да у првом моменту, необуздану и неодговорну најниже врсте руљу, напуцкају на Србе, и да тако „манифестују“ своје осећаје жалости и огорчења. *Сав културни свет је изрекао свој суд над таквим изражајем осећаја. Данас се и они сами себе стиде. Румен стида им излази на образ.*

„И сада, када је већ скоро касно, када је скоро цели привредни живот Срба у Сарајеву уништен, сада и католички и муслимански највећи црквени великодостојник опомиње своје верне, да се клоне нападаја на српски народ, који се не сме кривити у целини због дела појединаца. И ако ове опомене долазе касно, ипак су нам миле, јер значе — кајање.

„Зачетници погрома на Србе који су добро познати и забележени, стиде се свога дела и прибојавају се последица. Увиђају да се српски народ, који је многе и горе и теже дане преживео, не може уништити и истребити; намере им није пошла за руком, али се љуто осрамотише.

„Народе српски не клони духом. Ти који си научио на патње претурићеш и ово. Горе срца, Србине!“

Друштвени и политички листови.

Самоуправа у броју од 25 јуна, у чланку: *Око конкордаја*, доноси ову важну изјаву:

„Некоји страни листови, са рђаво прикривеном злурадешћу, донели су како, уговором о конкордату, није регулисано и питање о словенској служби за припаднике римокатоличке вероисповеди у Србији, те да, према томе, не може бити ни говора о словенској служби у римокатоличким црквама у Србији.

„Ради обавештења читалачке публике, и оних који се јаче интересују овим питањем, у стању смо известити читаоце, да је питање о словенској служби по католичким црквама у Србији уређено између Свете Столице и Српске Владе путем измене нота, које, као податак уговора, имају исту снагу као и текст самога уговора. Према постигнутоме споразуму, биће допуштено богослужење на словенском језику у оним римокат личким црквама, чији чланови буду изјавили своју жељу у томе правцу.

Према таком стању ствари, питање о богослужењу на словенском језику, по римокатоличким црквама у Србији, не само да је повољно и правилно направљено, него је показана предиспозитивност Свете Столице према жељама Српске Владе, код тога питања, једно-

јемство више, да ће се односи између Србије и Ватикана све боље развијати у духу пријатељскога споразума, и да ће, таквом срећном сагласношћу у добрим расположењима обеју страна, само боље напредовати ствар, која је уређена конкордатом, и бити у потпуности очуван онај велики интерес, који се ујемчавача њиме. На показану предиспозитивност од стране Свете Столице, код питања о служби бојжој на словенском језику, којом се, од стране Ватикана утврђује несумњива брига његова само о верским интересима својега духовног стада, Влада Краљевине Србије одговориће најпотпунијом искреношћу и добром вољом према остварењу тих интереса. У Министарству Просвете већ су предузете потребне мере, да се у што краћем року времена подигне римокатоличка богословија у Призрену, или којем другом месту у новоослобођеним крајевима, као год што ће се, и код других потреба римокатоличке цркве у Србији, код Владе Краљевине, увек моћи да рачуна на пуну предиспозитивност и потребну пажњу. Споразум у коме је Света Столица дала доказа о потребним обзирима према националној савести својих припадника у Србији, без сваке сумње много ће допринети, да се римокатоличка црква у Србији развија правилно, и да се њени припадници у њој осећају потпуно као на својем дому. То ће нарочито повећати важност и учврстити пуну реализацију споразума, којим обе странке имају разлога бити потпуно задовољне.“

За шљиварске трговце.

(Свршетак)

б.) *Тржишне комисије, комесари и њихове дужности, врховни надзор и награде.*

Члан 36. (3)

Чланове тржишних комисија поставља Министар Народне Привреде на предлог свога инспектора, а преко одељења за трговину, радиност и саобраћај.

За чланове комисије постављаће се првенствено државни економи, а затим и други школовани економи, нарочито они, који су с успехом и раније вршили преглед сувих шљива и пекмеза.

Непосредни надзор над радом тржишних комисија водиће на сваком тржишту нарочито комесари, које ће постављати Министар Нар. Привреде из реда окружних или старијих — искуснијих средњих економа.

Чланови тржишних комисија и комесари добијаће на име награде:

а.) Ако су државни чиновници и службу врше у месту становања по 60—120 динара месечног хонорара. Ако нису из места, где се врши преглед сувих шљива и пекмеза, рачунаће им се дневница и попутнина по закону о чиновницима грађанскога реда.

б.) Ако нису државни чиновници, по 4—8 динара дневно и на име попутнице лађу II класе а железницу III класе а ако је путовање колима и километражу по 0.40 дин. од километра.

Дневница се рачуна, кад се на дужност ступи.

За издавање цедуља добре робе на тржишту као и за осталу преписку поставиће се, ако буде потребан, на предлог тржишне комисије деловоја са месечном наградом од 60—100 дин.

Члан 37.

Дужности су тржишних комисија:

а.) Да се старају да се у свему извршавају одредбе ове уредбе;

б.) да чешће обилазе трговачке магацине у којима се шљиве привремено чувају или сортирају и пакују за извоз и да достављају надлежном ко-

месару сваког оног трговца кога буду ухватиле да се огрешио о буди који члан ове уредбе.

в.) да сваки 15 дана подносе преко надлежног комесара, Министарству Народне Привреде извештај о томе, колико је шљива и пекмеза прегледано и извезено за минулих 15 дана.

Члан 38.

Дужности су тржишних комесара:

а.) Да воде надзор над радом чланова тржишних комисија и да сваку неисправност у раду буди кога од чланова одмах достављају телеграфским путем Министарству Народне Привреде.

б.) Да ради боље контроле и сами узимају учешћа што чешће у прегледу сувих шљива и пекмеца на тржиштима, при утовару у вагоне и шлепове и у магацинима.

в.) Да решавају спорове на тржишту према чл. 35 ове Уредбе.

г.) Да достављају надлежним полицијским властима на даљи поступак по закону произвођаче и трговце, који буду поступали противно ма коме члану ове Уредбе.

д.) Да обавештавају Министарство Народне Привреде о ценама сувих шљива и пекмеза и о каквоћи тих артикала на дотичном тржишту.

ђ.) Да по закључку прегледа пошљу Министарству Народне Привреде извештај о целокупном свом раду, у коме ће бити између осталог назначено колико је шљива и пекмеза прегледано и извезено од почетка до свршетка прегледа.

Члан 39.

Врховни надзор над трговином шљива и пекмезом води Министар Народне Привреде. Ради извршења овог надзора он поставља свог нарочитог инспектора на предлог одељења за трговину, радиност и саобраћај а од стручњака из одељења за пољску привреду и ветеринарство.

Члан 40.

Дужност је министровог инспектора:

а.) Да преко одељења за трговину радиност и саобраћај и одељења за пољску привреду и ветеринарство предлаже министру прописе и упустава о производњи, преради и промету шљива и пекмеза.

б.) Да преко одељења за трговину, радиност и саобраћај предлаже министру кандидате за чланове тржишних комисија и комесара.

в.) Да обилази тржишне комије и комесаре и да контролише њихов рад.

г.) Да прикупља и спрема извештаје о трговини сувим шљивама и пекмезом и подноси их министру.

д.) Да утврђује издатке тржишних комисија и комесара као и да контролише њихов утрошак.

е.) Да према добијеним извештајима утврђује просечну каквоћу годишње бербе и да како то, тако и остале важне појединости о производњи и трговини сувим шљивама и пекмезом саопштава купцима у земљи и на страни.

ж.) Да предлаже приређивање практичних курсева о сушењу шљива у појединим шљиварским крајевима.

з.) Да предлаже све набавке справа и осталих материјалних потреба за тржишне комисије и комесаре.

и.) Да крајем сваке календарске године подноси Министру Народне Привреде извештај о своме раду и стању ове трговине у тој години.

Члан 41.

Инспектору министровом ће се одредити један заменик, који ће га у дужности заступати, када буде обилазио тржишта ван свога места службовања.

и страшнијем удесу погледао мирно у очи.

Тај мушки чин српске владе, уважени „Пестер Лојд“, није хтео да разуме, јер тако захтева она тајна рука, која је додијала и народима и суседима аустро-угарске монархије. Том приликом искалио је „Пестер Лојд“ своју жучност на храбар и поштен српски народ, који је Хабзбуршкој монархији и с ове и с оне стране Дунава и Саве учинио неоцењиве услуге и одбио са индигацијом искрено саучешће српскога народа, зато што је он извео и дело 29 маја 1903 год.

Дозволите да будемо искрени и да вам изнесемо своју српску душу у признању, да је дело 29 маја 1903 године било по српски народ врло корисно и да тај навод потврђује и историја, али нам уједно дозволите да и према вама будемо искрени у речима, да је корисност основа и аустро-угарске политике. Загледајмо мало у историју суседне монархије. Нека је дозвољено да одбијемо хапшење деспота Бранковића и убиство грофа Баћањија, без сваке њихове кривице, по вашем признању. Дозволите нам да одвојимо и убиства из Ракоцијевог доба, па и она из 1849 год. Дозволите да се не задржимо ни око убиства српских кнежева Михаила и Данила, и ако су та убиства дубоко урезана у српским грудима а у вези са именом дуалистичке монархије. Дозволите, да прећутимо и наглу смрт српског војводе Стевана Шупљика. Све то остављамо у страну и само вас позивамо да одговорите, ко је и зашто је поубијао следеће Хабзбурговиће?!

Ко је и зашто убио Хартмана Хабзбурга, сина Рудолфа I. основатеља династије?

Јесу ли убице Срби?

Ко је убио Рудолфа Хабзбурга, другог сина основатеља династије?

Јесу ли убице Срби?

Ко је убио цара Алберта I?

Је ли царев убица кнез Јохан фон Швабен пореклом Србин?

Ко је убио царевића Леополда; унука цара Алберта?

Јесу ли убице Срби?

Ко је отровао 14. септембра 1404 год. царевића Албрета?

Јесу ли убице Срби?

Ко је убио, две године доцније, надвојводу Виљема од Аустрије?

Јесу ли убице Срби?

Ко је убио 1457 год. надвојводу Владислава Постумуса?

Јесу ли убице Срби?

Ко је убио 1463 године надвојводу Албрехта?

Јесу ли убице Срби?

Ко је убио Филипа, сина цара Максимилијана?

Јесу ли убице Срби?

Историја нам прича, да је било убистава и у најновијем добу.

Јесу ли те силне царевиће поубијали Срби?

Не, ниједнога не.

Ми знамо да је цењеном „Пестер Лојду“ с обзиром на храброст, немогуће одговорити. Тога ради ми ћемо само што шта разјаснити читаоцима да не би дошли са нашом полицијом у сукоб, која ни онда не дозвољава да се огреши о добар тон међународног односа, када нас сусед тако грубо изазива. Поубијани Хабзбурговци, осим једнога, нису били ни владари ни престолонаследници, па према томе нису се могли народима ни замерити. Њихова је сва несрећа била, што су били и умнији и популарнији од својих савременика владара и престолонаследника из лозе Хабзбурговића.

„Пестер Лојд“ ћути...

ирота индигнација.

Чл. 42.

Министров инспектор имаће награду коју му Министар Народне Привреде буде одредио за вршење дужности која му се овом Уредбом одређује, а кад обилази тржишта, имаће осим тога и дневницу и путне трошкове по закону о чиновницима грађанскога реда.

Члан 43.

Материјална средства за рад путујућих економа, тржишних комисија и комесара и свега онога, што се односи на извршење ове Уредбе добијаће се из прихода Класне Лутрије.

Члан 44.

Овом Уредба ступа на снагу по њеном обнародовању у „Српским Новинама“ и тада престаје важити Уредба о трговини сувим шљивама и лекмесом од 2. августа 1913. ТБр. 3488

Порез у новим крајевима.

Сразмерно броју становништва и пореској моћи становништво у новим крајевима, у скупу свом најмање је два пута више оптерећено него становништво у старим границама а због рђавог система порезивања многи порески обвезници у новим крајевима толико су оптерећени порезом и само управним прирезима да се оптерећење ње од 50—100 на сто од прихода а код неких и до 200 на сто, иако да ако има главнице мора и њу одшкрбићи да би платио порез. То престаје више бићи порез — што је једно љачкање.

Чудновато је да се о овом питању, о порезу у новим крајевима, у нашој јасноги, није говорило онолико колико то питање по својој важности заслужује. Порез у новим крајевима за служио је да се о њему проговори, тим пре, што су са свих страна и нових крајева почеле стизати жалбе, не само од појединаца него и од целог грађанства, да им је порез врло велики и да је неправедно разрезан. Из Гиљана, Пријепоља, Прибоја и других вароши грађани су се писмено и телефонски жалили да порезу која им је разрезана не могу платити а из тиквешког округа, Нове Вароши, Новог Пазара, Приштине и Скопља долазиле су ових дана депутације и изасланици да моле да им се порез смањи и праведније разреже. Таквих изасланстава било би и из многих других места, али нема сумње да су их материјалне неприлике спречиле да дођу, као што се и хиљадама појединаца није могло жалити на разрезани им порез, зато што нису имали потребних 4—5 динара за жалбу. Из овога се види да тај порез није добар и за њ требало да се заинтересују наши економисти. Ми бар нисмо запазили нигде њихову критику овога пореза.

Ми ћемо овде изнети у главним потезима наше мишљење о порези у новим крајевима и њеним манама и мило ће нам бити да се о овој ствари заинтересују и позванији и ствар узму у озбиљну дискусију.

Две су главне мане пореза у новим крајевима: прво, он је врло велик и друго, систем разрезивања је врло рђав. Ова му је друга мана још важнија. У својем је један у основи рђав систем разреза: репартициони систем уместо индивидуалног. Уместо да се пошло од сваког појединог пореског обвезника, па да се према његовој имовини, приходима, пореској моћи, пореже сразмерно свима осталима и да се тек после те операције изнађе укупан порез целе области — пошло се обрнуто: ударио се један порез на целу област, па се он даље делио на округе, у окрузима на срезове, у овима на општине а у општинама на појединце. Овај начин разрезивања и кад би почивао на тач-

ним статистичким подацима, ипак не би довео до добрих резултата, а још мање је то могло бити у новим крајевима, где никаквих поузданих статистичких података није било, где се често од ока одређивала имовна снага појединца округа, срезова, општина и појединаца, где се оперисало са апстрактним чињеницама итд. Ту несигурност статистичких података још су више повећали сеоба Муслимана и услед тога варирање и нагло падање цена земље, стоке и осталих производа. Ако је пак, био разлог за увођење репартиционог система немање свих података, то је још за већу осуду, он је баш у таквом случају најопаснији.

Сад да се задржимо на првој тврдњи да је порез у новим крајевима врло велики и да то докажемо.

У старим границама Србије предвиђено је да се наплати непосредног пореза и инвалидског пореза 42 милиона динара од 3 милиона становника. У новим крајевима 1 и по милион становника има да плати порезе по буџету 21 милион динара. Да се на овоме задржало значило би да сразмерно броју становништва једнак порез. Али у овај порез што га имају да плате нови крајеви не улази порез ванредних класа, телесних радника и чиновнички порез. Ова прва два пореза служе као редовни фонд из кога имају да се попуне мањци ако се не би могао сав разрезани порез у 21 милион динара наплатити, а без сумње се шпекулисало да се он појави и као суфицит у завршном рачуну! Мајсторја која је допринела да наш народ у новим крајевима дође до очајања. Количина овога пореза ванредних класа и телесних радника изнесе око 5 милиона динара а можда и 10 милиона. Како нам изгледа чиновнички порез где долази и поред свих самоуправних часника, службеника и служитеља у новим крајевима урачунат је у порезу коју имају да плате стари крајеви. Кад се узме у обзир и то да су сви чиновници и државни службеници ослобођени од самоуправних приреза као и то да се број становништва услед сеобе Муслимана смањило — може се слободно и сигурно тврдити да је становништво у новим крајевима сем чиновника, службеника и телесних радника, за једну половину више оптерећено од становништва у старим границама — и то узимајући само у обзир цифре становништва и апстрахујући његову пореску моћ а кад се и она узме у обзир ова ће се размера, као што ћемо ниже видети, још повећати на штету нових крајева.

(Наставиће се).

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Свечано благодарење.

У славу и част рођен дана Његовог Величанства Краља Петра I Управа општине српских Јевреја приређује 29. ов. месеца свечано благодарење у синагози „Бет Лизраел“ (Цара Уроша ул.) у 4 сата по подне.

На благодарењу певаће мешовити хор Срп. Јевреј. Певачког Друштва.

Наше трговачке агенције.

Г. Душан Поповић, шеф наших трговинских агенција у Александрији, Кајру и Малти, које су отворене на основу решења Министра Народне Привреде Т.Бр. 4269. од 17 марта 1914 год. саопштио је Трговачкој Комори Краљевине Србије: да су именоване агенције отпочеле свој рад, и да своје услуге стављају на расположење.

Адресе ових агенција ове су:

У Александрији: Agence Centrale de

Commerce du Royaume de Serbie. Rue étudiante, 2.

У Кајру: Agence Commerciale du Royaume de Serbie. Chareh et Mannachi, 5.

На Малти: Servian Couvernemnt Commercial Agency, Malte-Vallette, Strada Fianco, 40.

Захвалност Румуна.

Г. Милош П. Радојловић, инжењер из Београда, добио је од архимандрита г. Скрибана, ректора богословије из Букурешта овај телеграм:

„Турн-Северин. Још увек под утисцима унутрашњег узбуђења о пријатељском дочеку, који нам је учињен, будите код своје браће тумач наше благодарности

Архимандрит Скрибан“.

Ваљаним ученицима.

Г. Никола Станаревић, директор Месарске Банке изволео је поклонити нам 95 ком. разних књига да их, као његов дар, поделимо овогодишњим заслужним ученицима Трговачке Школе нашега Удружења.

Г. Станаревићу на пријатељској пажњи изјављујемо и овом приликом топлу захвалност.

Пошта у Бујановцу.

Г. Министар Грађевина ни до данас није ништа решио поводом молбе грађана бујановачких, да се у Бујановцу установи поштанско-телеграфска станица. Трговина је и досада била у застоју и имала велике штете због тога, а од сада ће то све бити још у већој мери, нарочито кад настане извозна сезона. Ми се ипак надамо, да ће г. Министар Грађевина установити у Бујановцу пошту и телеграф, јер много мања места добила су ту установу.

Поклон гимназијама.

Г. Министар Просвете откупио је неколико ратних слика академског сликара г. Малише Глишића. Ове слике послате су гимназијама у унутрашњости Србије.

Монашка школа у Раковици.

У монашкој школи у Раковици почели су од јуче годишњи испити.

Преглед борског рудника.

Г. Министар Народне Привреде послао је нарочиту стручну комисију рударских инжењера, да прегледа рад у борском руднику.

Одузет пост-деби.

Из Сарајева јављају да је босанска влада одузела „Одјеку“ пост-деби за Босну и Херцеговину.

Отпутовао.

Г. Стеван Бркић, наш генерални конзул у Ђенови, пробавио је неколико дана у Београду, а јуче је отпутовао на своју дужност у Ђенову.

Помен.

Поч. Живку А. Ђорђевићу, бив. кафетији и члану добротвору нашега Удружења, даваће ожалошћена породица полу-годишњи помен у суботу 28. тек. м. у 10 часова пре подне на новом гробљу.

Трговина, Привреда, Финансије.

Привилегована Народна Банка.

Стање на дан 22. јуна 1914.

АКТИВА:

1.) *Метална готовина:* а) у злату, у касама и код страних коресподената Дин. 75,882.865.31 б) у сребру Дин. 8,105.215.49 Дин. 83.988.080.80

2.) *Листница:* а) у злату Дин. 219.800 б) у сребру 9,112.129.11 Дин. 9,331.929.11.

3.) *Зајмови на државне обвезнице:* а) у злату Дин. 133.570. б) у сребру 1,937.186.40 Дин. 2,070.756.40.

4.) *Зајмови по текућим рачунима:* а) у злату Дин. 3,969.905.76; б) у сребру Дин. 21,443.849.10; Свега Динара 25,413.754.86.

5.) *Државни зајам у сребру на осн. зак. од 15. Марта 1908. год.* Динара 10,000.000.

6.) *Дуг Минист. финанс. у сребру по рачуну привремен. разм.* Дин. 49,492.139.57.

7.) *Вредности резервног фонда* Динара 670.496.79

8.) *Оставе по текућим рачунима* 50,105.61.41.

9.) *Разни рачуни* Динара

Свега Дин. 131,072.768.94

ПАСИВА:

1.) *Уплаћена главница* Д 10,000.000.—

2.) *Резервни фонд* Дин. 671.100.06

3.) *Новчанице у шечају:* а) у злату Дин. 4,860.140.— б) у сребру Динара 84,535.090.— Свега Дин. 89.395.230.—

4.) *Обавезе по текућим рачунима:* а) у злату Дин. 960.931.31 б) у сребру 1,001.309.19 Свега Дин. 1,962.240.50

5.) *Дело Министар. финанс. у злату по рач. привремен. разм.* Динара 49,492.139.57

Мин. Фин. Дено у сребру без камате. Динара 29,118.913.10

6.) *Остављачи оставе по тек. рачунима* Динара 50,105.61.41

7.) *Разни рачуни* Дин. 327.534.30.

Свега Дин. 131,072.768.94

Књижевност.

Издања Скерлићевих књига.

Госпођа Клара Јов. Скерлића повила је г.г. Богдану Поповићу, власнику „Српског Књижевног Гласника“, Слободану Јовановићу, професору Универзитета, Павлу Поповићу, уреднику „Српског Књижевног Гласника“, Милану Гролу, управнику Народног Позоришта, и Др. Војиславу Јовановићу, сталном доценту Универзитета, дужност да се старају о заштити и издавању књижевне оставине њенога покојног мужа, Д-ра Јавана Скерлића. Г.Г. Уредници, издавачи, књижари и моле се да се за све преговоре о издавању и прештампавању обрате на једнога од горе поменуте госпде.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Преобраза.)

Тулон, 25. јуна. — Оклопњача „Сен—Луј“ пренела је лешеве двојице мрнар са „Калипса“. Сав остали персонал спасао се. У радиограмама, који су јутрос стигли, власти јављају да се „Калипсо“ сударно, не са торпиљером „Мускетом“, него са подморском лађом „Сирсо“, која је такође оштећена. Два мрнара са „Калипса“ удавила су се за време спасавања, један је мрнар нестао и један је рањен

Цариград, 25. јуна. — Парламенат, пошто је јуче изгласао буџет у целини, усвојио је провизорни закон од 800 милиона марака.

Беч, 25. јуна. — Г. Берхтолд отпутоваће вечерас у 11 сати за Ишл, а сутра пре подне цар ће га примити у аудијенцију.

Нашим г. г. претплатницима.

Молимо наше претплатнике, који још нису измирили свој дуг за претплату, да га изволе измирити што скорије нашим г. г. повереницима.

Страна тржишта

Берлин, 23 јуна (Трговинска агенција)

Производи

Пшеница	Мрк.	20 30	—	20 40
Раж				
Овас		17 90	—	19 —
Јечам лак		14 20	—	14 50
„ тежак		15 60	—	16 40
Кукуруз		14 50	—	14 90
Пасуљ		25 —	—	25 50
Ораси				
Мекиње		11 —	—	11 50

Пшеница за Сеп.	М.	19 45	—	19 57
Октоб.		19 50	—	19 57
Раж Сеп.		16 35	—	16 47
Октоб.		16 35	—	16 45
Овас Сеп.				
Октоб.				
Кукуруз Сеп.		13 92	—	14 20
Октоб.				

све франко Берлин царинено. Царину на 100 Кгр. плаћа:

Пшеница Мрк. 5 50, овас и раж Мрк. 5 —, јечам за пиво Мрк. 4 —, за храну Мрк. 1 60, кукуруз Мрк. 3 —, пасуљ и ораси Мрк. 2 —, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокоске старе комад	Мрк.	1 50	—	1 70
„ I врста		1 50	—	1 70
„ II		1 10	—	1 20
Патке комад	Мрк.	1 70	—	1 90
Гуске				
Ђурке пар				

Јаја I кош (60 ком). Мрк. 3 80—3 90
„ II „ „ 3 20—3 40

Франко Берлин. Царина се плаћа на живу живину Мрк. 4 — од 1% изузимајући гуске које су ослобођене царине.

Подвоз за ситну живину стаје по Мрк. 0 25 од комада, за гуске и ђурке по Мрк. 0 50 до 0 60 од комада.

Коже

Јагњеће Ia 90 кила Мрк. 200—210—
јагњеће I а 70 кила Мрк. 185—190—
јагњеће Ia 50 кила Мрк. 155—160—
јареће Мрк. — од сто ком.
Овчије — од сто ком.

Коже не плаћају царину. Подвоз од Београда до Берлина стаје по Марака 650 од 1/2 килограма.

Памук.

Бремен, 24 јуна. Упланд локо Мидлинг 67 75. (Стално)

Ливерпул, 24 јуна. (Месно тржиште) Дневни промет 5.000 бала. Терминско тржиште стално.

Александрија, 24 јуна. Египатски памук (Фули Гуд Фаир). за јули 17 24 талира, за новембар 18 04 талира, за јануар 18 08 талира, за март 18 14 талира. Довоз — кантара.

Кафа.

Трст, 24 јуна. (Закључак) Сантос Гуд Авераж, мирно за септембар к. 55 75, за децембар к. 57 —, за март к. 58 —, за мај к. 58 75. Рио Гуд за септембар к. — за децембар к. —.

Шећер.

Праг, 24 јуна. — Тржишта на страни мирна. Из Аусила промет к. 21 —, на берзи к. 21 30. Промет незнатан.

Хамбург, 24 јуна. — (Закључак) Свилов шећер мирно. Кишно време.

Домаћа тржишта

ПРОИЗВОДИ

Смедерево, 23 јуна (Општински суд)

	од		до	
	д.	п.	д.	п.
Пшенице	15	—	17	50
Кукуруз у зрну	10	—	12	60
у клипу				
Јечма	10	—	11	—
Овса				
Ражи				
Пасуља бела				
жута				
Лука	20	—	60	—
Кромпира	10	—	20	—
Купуса			10	—
Грожђа свежег				
Јабучка				
Крушака				
Масла топљена				
Кајмака				
Сира	90	—	1 40	—
Славине суве			1 60	—
Масти			1 60	—
Ораха				
Меда	1	—	1 60	—
Воска			5	—
Лоја топљеног	1 20	—	1 60	—
Пекмеца				
Шљива сувих				
Вина бела	60	—	1	—
црна	60	—	1	—
Ракије меке	60	—	1 20	—
љуте	1 50	—	2 50	—
Сена				
Кожа овчих пар				
козјих	1 20	—	2 40	—
јагњећих	1 60	—	2 40	—
јарећих				
Вуне пране			4	—
непране			1 70	—
Конопље				
Јаја 100 ком.	5	—	6	—
Пилића 1 пар	1 20	—	3	—
Пловака	1 20	—	3	—
Гусака	1 60	—	4	—
Ђурака				
Месо говеђе			1 40	—
овче				
свињско			1 20	—
Говеда ж. м.	50	—	60	—
Свиње	75	—	80	—
Слама				

На овдашњу пијацу сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.

Београд, 25. јуна (Општински суд)

Пшенице нове				
Пшенице	18	—	19	50
Кукуруз у зрну	13	—	14	—
Кукуруз у клипу				
Јечма				
Овса	11 50	—	20	—
Ражи				
Пасуља бела				
жута				
Лука	30	—	35	—
Кромпир нов	6	—	8	—
Арпаџик				
Грожђа свежег				
Јабучка				
Крушака				
Масла топљеног				
Кајмака				
Сира	80	—	1 20	—
Славине				
Масти	1 30	—		
Ораха				
Вишња				
Воска				
Лоја топљеног				
Пекмеца				
Шљива сувих				
Вина бела				
црна				
Ракије меке				
Ракије љуте				
Сена	5	—	6	—
Кожа овчих				
козјих				
јагњећих				
јарећих				
Вуне пране				
непране				
Јаја 100 ком.	6 50	—	8	—
Пилића 1 пар	1 50	—	3 50	—
Пловака 1 пар.	1 50	—	4	—
Гусака	3 50	—	5	—
Ђурака				
Месо говеђе	1 20	—		
овче				
свињско	1 30	—		
Говеда ж. м.				
Свиње	80	—	90	—
Ђумура				

СТОКА

Београд, 26. јуна, (Кланично Друштво)

Свиње 82—85 дин.
Говеда 50—60 дин.

У овај мах има у кланичним оборима 3.250 комада свиња.

По општој тарифи извезено је до сад 3.000 комада свиња.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 26. јуна 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ

ЗЛАТНИ ДИН. 20
Златник од 20 дин. највиши
Златник од 20 дин. најнижи
Златник од 20 дин. средњи
авг. сеп. о. г. п. и. у

РАЗНЕ МОНЕТЕ

Круне највиши
Круне најнижи
Круне средњи
Круне за сутра
Круне злато
Марке немачке
Фунте енглеске
Турске лире
Француске новчанице

ДЕВИЗЕ

ЧЕКОВИ И МЕНЦИЈЕ

Беч по виђењу
8 дана
Пешта по виђењу
8 дана
Трст 8 дана
Париз по виђењу
Лондон по виђењу
Берлин по виђењу

КУРС

ЗА СРЕБРО			ЗА ЗЛАТО		
ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖБА	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖБА
20 39	20 39	20 38			
106 35	106 35	106 30			
106 30	106 30	106 25			
106 30	106 30	106 25			
101 95	101 85				
125 30	125 10				

ПРОДА-	ПОНУ-	ТРАЖ-	ПРОДА-	ПОНУ-	ТРАЖ-
ТО ПО	ДА ПО	БА ПО	ТО ПО	ДА ПО	БА ПО

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Срп. Држ. хартије
утри, 2% лозови с. ж.
6. ж.
Уван. лоз. лозови с. ж.
6. ж.
сита 4% од 1895. с. ж.
6. ж.
Фонд. 5% залоза у зл.
4 1/2% зл. 1910 у зл.
Фонд 4 1/2% обл. Ком.
зајам од 1911. године
Монопол. 5% 1902. год.
свита 4 1/2% 1906 с. ж.
6. ж.
1909 с. ж.
6. ж.

Агенција Новчаних Завода
у Београду:
Емисионе банке
Грв. Народне Банке

Банке:
Београдске Банке
Београд. банке Меркур
Прометне Банке
Трговачке Банке
Грађанске Банке
Свобраћајне Банке
Колонијалне Банке
Ескуптне
Заложне
Јаната. Кредитне Банке
Извозне
Месарске
Н. Бошковића акц. друш.
Спш. Прив. Банке акције
Врачарске заложне
Савске
Грађ. Банке
Дунавске Банке
Српске Централне Банке
Дунав. Кредитног Завода

Задруге:
Акције: Београд. Задруге
Зрач. Задруге I и II коло
Палилулске Задруге

Штедионице:
Акције:
Зрачарске Штедионице
Грађанске Штедионице
Палилулске Штедионице
Трговачке Штедионице

У унутрашњости
Банке:
Акције:
Болев. Привр. Банке
Нагод. Банке I и II коло
Залева. Трговачке Банке
Краг. Трговачке Банке
Крушевачке I и II коло
Младеновачке Банке
Млад. Трг. Кредит. Банке
Грађанске
Нишке Трговачке Банке I
Окружне нишке Банке
Пожаревачке Трг. Банке
Прокупачке I коло
II
Јачанске
Гимочке, Зајечар
Гимочке Банке II коло
Шумад Банке, Паланка

Задруге:

Аријељовачке Задруге
Ваљевске Задруге
Врањске Задруге
Драгачевске Задруге
Зајечарске
Јасеничке
Копљовачке
Космајска, Сонот
Крушевачке
Књажевачка I коло
II
Младеновачке
Нишке за међ. пом. и шт.
Нишке Српско-Језрејске
Обреновачке Задруге
Окр. Задруге, Лазаревац
Пожаревачке I коло
Пожаревачке II коло
Прокупачка I коло
II и III
Ресавске Задруге
Рудничке
Смедеревске Задруге
Топличке Зал. I и II коло
III коло
Чачанске Задруге

Штедионице:

Алексинач. Штедионице
Ваљевске
Варваринске
Врач. Акц. Штедионице
Јагодинске I коло
II
Књажевац. Штедионице
Краљ. Акц.
Младен. Трг.
Моравске
Наталиничке
Нишке акц. I коло
Нишке акц. II коло
Обреновачке
Пожаревачке
Рачавске I коло
Ресавска I коло
Ресавске II
Ужичке Грађанске
Ђуприске I коло
Ђуприске II коло
Чајковске

Удружења:

Трстеничко Удружење
Кредитни завод:
Крушевачки
Разно:
Бродар. Друш. акц. 6%
Грађанске
Зајечар. инд. удр. II. Инд.
Кланично Друштво
Акц. Кожарске Задруге
Летњик. акц. друш. I. к.
Лозови Црвеног Крста
Првог акционар. млина
Рајска фабрика цемента
Срп. Акц. Др. за Ек. шума
Српска Фабрика Стакла
Угљени руд. „Стубица“
Ужич. А. Тк. Рад. I коло
Матаруга

СТРАНЕ БЕРЗЕ

ВАЖНИ ДИЈЕВИ ТЕЛГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈИ
БЕОГРАДСКОЈ БЕРЗИ

Беч, 25. јуна 1914 г.	
Лондон	241 50
Берлин	117 80
Париз	95 85
Златник од 20 д.	19 18
2 од сто лутриски лоз	97 —
Дунавски лоз	20 50
Берлин, јуна 1914	
3 златн. 20 дин. зл.	

Српска 4 од сто рента од 1895 г.	63 25
Монопол 4 и по од сто	69 42
Париз, 1914 г.	
2 од сто лутриски лоз	
4 од сто рента од 1895	78 85
Монопол. 5 од сто	488 —
4 и по од сто од 1906	422 —
4 и по од сто од 1909	417 —
Обвезнице Управе Фондова	
5 од сто зајам 1913 г. г	88 55

ОБЈАВА

Има на продају **букових дрва** за гориво I класа цепанка од 2000 до 3000 кубних метара јесена сечена, предају на трстеничкој железничкој станици у вагон од данас па до 1 новембра ове године. Обратити се ваља потписатоме.

Коста В. Ракић
Јагодина — Трстеник
1050 15—20

ВАНИЛИЈЕ

у шипкама свих дужина; **Ванилина** у кристалу 100% чистоте; **Лимонтоса** кристалног I; **Желатина** бела и црвена, добила је веће количине

колонизална радња
Ђорђа Гавриловића
868 БЕОГРАД 10 10

Панама и друге сламне шешире чистите само са Штробином „Strobin“

Сваки шешир мора бити за 3 минута као нов, бео без икакве штете по сламу и форму. При куповини строго пазите на име „Strobin“.

Садржина једног пакета „Strobin“ довољна је за чишћење два шешира. Пакет 0-35 дин. Добија се у свима бољим галантериским и бакалским радњама као и апотекама. Препродавцима велики радат.

Главна продаја за Србију у радњи
Живана Тодоровића

Крал. Срп. Двор. лиферанта
Београд - Теразије - Тел. 417.
886 31—60

ЖОЛИ

Важно за ДАМЕ
Вечито лепа и млада биће свака дама која се умива

„Jolly“ сапуном

Средство за легату првог степена. Употребом овог сапуна постиже се више него ма којим кремом; јер „Jolly“ сапун дејствује на лице боље него сви кремове, а садржи у себи и пудера, лечи пеге и лишаје и одржава вечиту нежност коже. Употребљавају га у целом свету прве класе.

Цена је једној кутији са упутством за употребу 1.— динар.

Искључиву продају за Србију има

Петар Петровић и Беловић
БЕОГРАД
Препродавцима знатан радат. 159 66

Изашла је из штампе
Трговачки Законик и Стедишни Поступак
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
протумачени и објављени
одлукама опште седнице и одељења Касационог Суда
средио **ГОЈКО НИКЕТИЋ**

Са додатком: Устројства трговачког суда; Закона о заштити фабричких и трговачких жигова; Закона о заштити мустара и модела; Правила за извршење ових Закона; Декларација, Конвенција и погодба за заштиту књижевне, уметничке и индустријске својине; Закона о сеоским дућанима; Закона о јавним берзама; Статута и Узауса београдске берзе; Уредбе о превозу путника и робе; Закона о повластицама новчаним заводима; Закона о акционарским друштвима; Закона о радњама и Рударскога законика.

Књига има 35 штампаних табака велике осмине. Одлуке и расписи по свима законима оштампане су из ситница слога испод дотичнога законскога прописа.

Књига стаје у платну повезана 9.— динара. Ко пошаље 9 50 дин. добиће књигу о нашем трошку.

издавачка књижевница
Маричића и Јанковића
Београд Кнез Михаилова ул.
796 16—20

ЛОКОМОБИЛЕ
ХАЈНРИХ ЛАНЦ МАНХАЈМ
НАЈЛЕКОНОМНИЈЕ МАШИНЕ

ЛАНЦ ЛОКОМОБИЛЕ
ЛАНЦ ЛОКОМОБИЛЕ

Заступник **АДОЛФ ШАНЦЕР**, Београд. Тел. 501.
103 90—50

КРОЈАЧКА РАДЊА
Стојана Симића и Брата
СПРОЂУ КОЛАРЦА ТЕЛЕФОН БР. 224.
ИЗРАЂУЈЕ
походне и парадне униформе за г. г. офицере

Уједно препоручује своје велико стовариште целокупне **офицерске спреме**, као:
Хавелока и пелерина свију величина и дужина са капуљачама.
Сабаља прописних и салонских са лафовом главом за све родове оружја и свију дужина каб и подофицерских.
Кајаса и темњака походних (кожних) и парадних (срмених)
Палетушки тврдих службених (металних) за више и ниже офицере.
Палетушки механих службених (од ширита) за више и ниже офицере.
Палетушки парадних за више и ниже офицере.
Походне капе и парадне шапке.
Калпака од најфинијег астрахана (персијана).
Перјаница, ројте, ешарфе, кокарде парадне и службене.
Златних и сребрних медаља за храброст и ревносну службу.
Споменице из Турско и Бугарско-Српског рата.
Намештање свију декорација и све остале спреме.
1066 10—20

„Терапија“ Модерно сазидан санаторијум за физикално дијетално лечење у Врњачкој Бањи.
почиње овогодишњу сезону од 15. маја

Санаторијум се налази на најлепшем месту Бање на „Слатини“ окружен шумом и парком, одвојен од прашине и ларме. Санаторијум има 24 елегантно намештених соба са свима удобностима, велику салу за ручавање и забаву, два одељења за хидро-терапију и масажу, три одељења за инхалацију, каде за купање у обичној и минералној води и одељење за електризирање.

Сем пансионера у санаторијум ће се примати и сваки посетилац Врњачке Бање на лечење топлим, хладном и минералном водом хидротерапијом, масажом, електрицитетом, електричним купањем и инхалацијом, без обзира на стањ и храну.

Санаторијум има своје сопствено електрично осветлење, фабрикацију леда, млекарник, парну перионицу и остале принадажности.

Кујна је првокласна и строго дијететична. — **Цене су умерене.**
За проспекте треба се обратити на адресу: „Терапија“, — Врњачка Бања.
1034 13—15
УПРАВА

Привилегована Народна Банка
Краљевине Србије

почев од 1-ог јула 1914. године исплаћиваће каматни купон бр. 3 са својих сталних акција са по

ДИН. 15.— У ЗЛАТУ

Ради исплате купони се подносе банчином одељењу за зајмове на залог и оставе, са списком у коме ће купони по редном броју бити изложени и који ће подносилац потписати.

Списак издаје речено одељење бесплатно.

Акционари из унутрашњости могу ове купоне наплатити и код својих новчаних завода.

1-ог јула 1914. године застарева каматни купон бр. 50 са привремених акција банчаних, који се после тога дана неће исплаћивати.*
Бр. 19.580
19. јуна 1914. године
Београд.

Управа Народне Банке

* Напомиње се акционарима који још нису извршили размену дојакошњих акција привремених за нове сталне, да је потребно да то изврше, јер им дотле не може бити исплате ни овог трећег ни оног првог и другог каматног купона са нових сталних акција. (А како се размена врши, показано је у одвојеном огласу: „враћа се привремена акција са талоном и купонима, каматним бр. 58 и 59 и дивидендним бр. 30, а добија се за то акција нова, стална, са талоном и купонима каматним бр. 1 до 20 и дивидендним број 1 до 10*“).
1247 2—4

Живела срећа **Живела срећа**
ИЗ РАДЊЕ
Давида Ј. Фарки
ОВЛАШЋЕНОГА ПРОДАВЦА СРЕЂАКА КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

добивени су згодитци као: **премија 200.000 динара** и **главни згодитак 100.000 динара**; даље: 30.000, 20.000, 15.000, 10.000 динара и т. д. Моја је радња увек срећом праћена, те зато са великом вероватношћу може се сваки надати, да ће до каквога великог згодитка доћи, ако узме срећке из моје радње.

Срећке за I класу 46 кола, којима ће бити вучење 4. јуна 1914. год. могу се већ добити у мојој радњи. Цена је срећки: цела 24 дин. — половина 12 дин. — четвртина 6 динара и осмина 3 динара. Уплату за срећке из иностранства и унутрашњости Србије најлакше је слати поштанском упутницом.

Београд, јуна 1914. год.

С поштовањем
Давид Ј. Фарки
до општине београдске

1242 2—5

САРГ'ОВ
ЈЕДИНИ ПРАВИ
КАЛОДОНТ
НЕОПХОДНО ПОТРЕБНА
ПАСТА ЗА ЗУБЕ И ВОДИЦА ЗА ЗУБЕ
ПАЗИТЕ ПРИ КУПОВИНИ НА НАШУ ФИРМУ:
F. A. Sarg's Sohn & Co., Wien,
(zum Kalodent -- код Калодонта)

121 93 40

Камен за зидање XX-ог века
Јесте цигла направљена од песка!
SAND-MAUERZIEGEL
Прављење истих доноси велику добит!
Преко 450 сличних фабрика основано одн. са мојим специјалним машинама снабдевено, повећано и саграђено.
НАЈБОЉЕ РЕФЕРЕНЦЕ :: КАТАЛОЗИ ОПШИРНИ БЕСПЛАТНО

Ф. КОМНИК
Maschinenfabrik

ELBING 50.
(Deutschland)

Прва и највећа специјална фабрика на свету за постројење фабрика за израду цигаља од песка.
216

ЦЕНТРАЛНА ГРЕЈАЊА

постројава нова и оправља стара

ТЕХНИЧКИ БИРО РАДОЈЛОВИЋ ЈУГОВИЋА УЛИЦА БР. 2. — ТЕЛЕФОН БР. 474.

1194 4—10

Двадесетлето годишња УГЛЕДНА ФИРМА

са одличним реномеом како у Београду тако и у целој Србији у највећем жеку свога рада уступа се услед повлачења сопственика од посла, под врло повољним условима.

Капитал је потребан 25 до 30 хиљада динара. Само озбиљни рефлектант нека се изволе јавити писмом уредништву под знаком „Трговац“.

1263 1—3

Заступник фабрике боја

Добро уведена, аустријска фабрика хем. и земљаних боја

ТРАЖИ

за Србију, Бугарску и Румунију добро упознатог у тој бранжи као и добро уведеног код клијентеле заступника. Цењене понуде заједно с референцијама слати под шифром: „Farbenfabrik“ G. 3039 преко Naassenstein & Vogler A. G. Wien I Anonim Expedition.

1258 1—3

Прашка за буве

Камфора и нафталина. Запарине у корену и луткама.

Нанејага у оригинал. флашама.

Есенција свих врста. Сиришта најбољег оригинал-енглеског.

НАЈЛЕФТИНИЈЕ у Дрогерији „ГУСЛАР“

1113 11 20

ПОТРЕБУЈЕМ

два помоћника

старијег са платом од 600 до 720 дин. год., да је самосталан продавац а по могућству аражер излога, са добрим препорукама. Млађег са платом од 200 до 240 дин. год. са добрим препорукама. Ступити могу одмах или од 15. јула.

Понуде слати писмене мануфактурно-галантериској и платнарској трговини Раденка Павловића, Смедерево.

1226 3—4

РОЛЕТНЕ ЧЕЛИЧНЕ „ПАТЕНТ“

за врата од најбољег материјала.

Искључива продаја за Србију код

Томића и Стојадиновића гвожђарска трговина Београд — Телефон 817

711 42—50

ЗАНАТЛИСКА КРЕДИТНА БАНКА

У БЕОГРАДУ у сопственој кући — преко пута поште.

Прима новац на штедњу Даје новац на залого, на занатлиске израђевине и на све ствари од вредности.

Има на продају **цигле** и **црепа** одличног квалитета — са своје циглане.

Има на продају своја два имања, једно код смедерев. ћерма, друго код Чубуре. Има и плацева на продају.

1055 10—10

СВАКОВРСНУ ХРАСТОВУ ГРАЂУ

ИМА НА ПРОДАЈУ

ОПШТА ПРИВРЕДНА БАНКА у Београду

Нарочито препоручује свој велики лагер храстовог паркета, храстових притака, виноградског коља, сувих храстових окрајчених и некрајчених дасака разних димензија, греда и другу храстову грађу.

Грађа је сложена на банчином плацу преко пута кафане „Јасеница“ на Дунавском кеју.

1197 6—15

Прва Српска Фабрика Сапуна и Теста Месаровића и Јовановића

БЕОГРАД, Дубровачка ул. бр. 23.

Препоручује своје стовариште сопствених израђевина;

Сапуна за рубље и то: шареног (ешвегера), жутог (калафон), белог (домаћег) а нарочито алабастера и јарца (а ла сенлајт).

Сапуна мирисавих: кокоса, бадема, бензоа и љубичицу у штанглама, биљни сок, породични, глицерин, вазелин, мошус, калодерма ит.д.

Сапуна медицинских: катран, карбол, боракс, сумпор ит.д.

Берберски сапун изврсног квалитета.

Помаде: за лице и бркове.

Мирисе: кољонску воду и друге.

Кристалну соду у цаковима од 50 кг.

Тесто: фиду, пантљику и тарану.

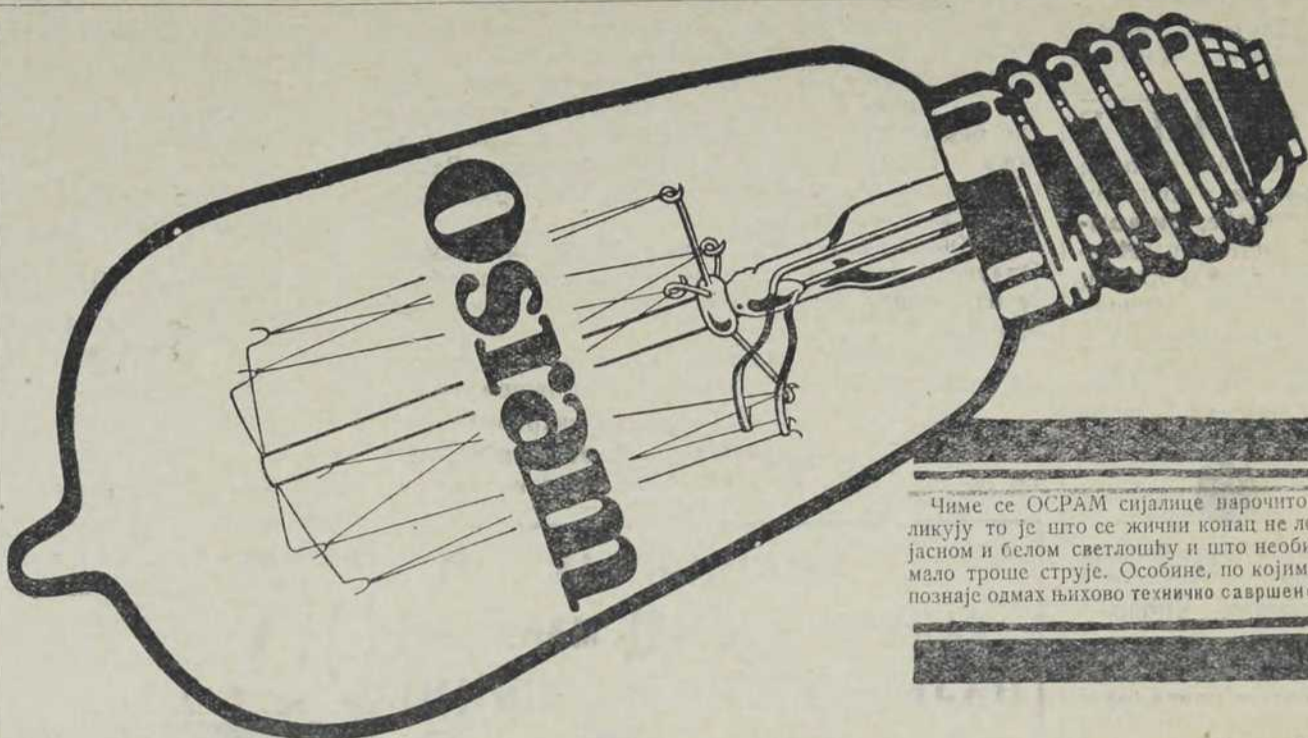
Стовариште је у могућности да изврши одмах све поручбине.

Цене су умерене и утврђене.

Ценовник свакоме шаљемо на захтев бесплатно.

610 22—25

Месаровић и Јовановић

Чиме се ОСРАМ сијалице нарочито одликују то је што се жични конач не ломи, јасном и белом светлошћу и што необично мало троше струје. Особине, по којима се познаје одмах њихово техничко савршенство

Могу се добити по свима електрично-инсталатерским и сличним радњама. За набавке обратити се: Deutsche gasglühlicht Aktiengesellschaft Abt. „Osram“ Berlin.

71 10—

КНЕЖЕВ СПОМЕНИК

Сандале

имам најбољег квалитета за децке и одрасле, као и

Папуча

све сорте има готових

КОЖАРСКО/ПАПУЧАРСКА РАДЊА БОРИВОЈА СТОКИЋА

1229

ТЕЛЕФОН 1099.

2—

КНЕЖЕВ СПОМЕНИК

Хотел-Пансион и велико морско купалиште „Јадран“ СУШАК-РИЈЕКА (FIUME)

Интерурбан Телефон 214. Брзојави: Јадран, Сушак. 50 модерно уређених соба за странце. Изврсна домаћа кујна. Красан положај с погледом на Кварнер. Морске и сунчане купели на јалу, 400 кабина. Летња и зимска сезона. Властита електрична расвета. Аутобус на сваки влак ријечног коловоза. Цене умерене.

Упутства даје **Управа купалишта „Јадран“**, (Сушак-Ријека (Fiume)). 1151 7—28

БАЊА — СТАНИЦА ЈУЖНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Гвожђевити и блатни извори 34—50° С. фанго кур, лечење ладном водом и слободним лежањем. Купање у угљеној киселини, ваздушна и сунчана купања. Умерене цене. Проспекте шаље на захтев Управа бање.

Бањски лекар: **д-р Шукер.**

1041 5—6

ПАРНА СТРУГАРА СА МЛИНОМ

Андре Т. Николића и Комп.

ОБРЕНОВАЦ, Телефон бр. 2.

има на лагеру велики избор готове суве грађе курентних димензија.

Израђује по поручбини тачно и на време све сорте и у свима димензијама: летве, штафле, греде и гредице, даске чамове, борове, растове и букове као и кровне конструкције.

Ценовник се шаље поштованим муштеријама на захтев бесплатно.

Цене су тако срачунате, да је свака конкуренција искључена, јер се услед знатног проширења стругаре и повећања њене снаге у преради обле грађе — рачуна на велики обрт.

1159 8—0

6% камате

ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА

Преко 100— дин. књижица и марка **БЕСПЛАТНО**

Српска Централна Банка (Теразије)

499 33—100

1-а Ковачког Угља

острауерског два пута пран

1-а Дивачког Кокса

1-а Нус Кокса

Приспело је

Српској Банци

у великим количинама

Продаје на мало и на велико са **знатно спуштеним ценама.**

Телефон угљарског одељења 1876.

833 18—20

≡ Индустијалци! ≡

Противу скречавања у парним котловима, употребите само нови енглески проналазак

кога су досада са успехом употребили следећи:

Краљевско Српске Државне Железнице, Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво, Фабрика Жижица, И. Бајлони и Синови, Фабрика Трикотаже М. Јечменица и Комп., Парно Купатило Крсмановића, Индустијско Удружење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер, Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка, Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Андре Николића и Комп., Обреновац.

Може се непосредно из фабрике у Манчестру преко нас поручити а и у нашем стоваришту добити.

Проспекте шаљемо на захтев.

ЗАСТУПНИЦИ:

ВИТОМИР СИМИЋ И КОМП. — БЕОГРАД

975 16 20

Ђока Ж. Ђорђевић, чиновник Прометне Банке, са мајком даваће у суботу 28. ов. м. у 10 часова пре подне полу-годишњи парастос своје драгом оцу односно супругу

† Живку А. Ђорђевићу

Ново гробље парцела 20, гроб № 13.

Моли сроднике и пријатеље да присуствују овом помену.

1257 2—2